

УДК 42+681.3

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

О.Ф. Мусійовська

Проведено лаконічний аналіз сучасних комп'ютерних програм вивчення іноземних мов. Дано обґрунтування необхідності застосування цих методів в навчальному процесі технічного вищого навчального закладу.

Произведен лаконический анализ современных компьютерных программ обучения иностранным языкам. Дано обоснование использования этих методов в учебном процессе технического высшего учебного заведения.

При вивченні іноземних мов у технічному ВНЗ формування так званого когнітивного компонента здібностей студента, що складається із слухового сприйняття, механічної і логічної пам'яті, вербального мислення, є дуже трудомістким процесом. Він потребує

відповідного методичного забезпечення, великих затрат навчального часу, високої кваліфікації викладача і певного рівня знань студентів.

Завдання успішного вивчення іноземної мови з аспектами професійної термінології у технічному ВНЗ може бути частково вирішене шляхом використання в навчальному процесі комп'ютерних засобів. Це зумовлюється специфікою самих навчальних програм, психологічними особливостями та інтелектуальними можливостями сучасних студентів технічних ВНЗ.

Впровадження такої методики не вимагає особливих затрат, оскільки тут може застосовуватись нескладна комп'ютерна техніка. Так, для роботи з програмою Ігнатової Т.Н. "English for communication" достатньо мати комп'ютер класу 386DX/33-4Mb, операційну систему Microsoft Windows 3.1, CD-ROM, Windows-сумісну звукову карту (8- або 16-бітну) і мікрофон.

Комп'ютерні програми диференціюються за складністю лексичних, граматичних і комунікативних завдань, що дає можливість здійснювати індивідуалізацію навчання. Залежно від навчальної стратегії ці програми можуть бути спрямовані на розв'язання окремих проблем безпосередньо на занятті, дослідження певних мовних явищ або на розвиток навиків спілкування.

Існують певні методи побудови таких програм, хоч оптимальна концептуальна структура розроблена недостатньо. Перевага надається змістовно насиченій, а не маніпулятивній системі вправ. Найчастіше це вправи на побудову граматичних конструкцій, вживання часових форм, фразеологічних виразів, зворотів тощо. Розроблено ряд програм по відпрацюванню вимови окремих слів і цілих фраз, вивченню термінології. Полегшує роботу поділ матеріалу, який поступово ускладнюється, за тематикою. В залежності від мети навчання може бути відібраний той чи інший пакет програм.

Комп'ютерні програми активізують розвиток навиків навчання через застосування анімацій, аудіо- і відеоматеріалів. Більшість програм передбачає активний зв'язок зі студентом через клавіатуру, маніпулятор "мишка" для керування виконанням певних пунктів меню (завдання кількості повторів, вибору правильного варіанту відповіді), мікрофон для коригування вимови і т.д.

Комп'ютер автоматично визначає рівень знань студента і вибирає відповідне завдання. Для студентів зі слабким рівнем знань це можуть бути вправи на засвоєння найпростіших граматичних форм, елементарного набору фраз для спілкування, диктанти, коригування вимови тощо. Для сильних студентів пропонуються вправи з синтаксису, ділового мовлення, складання документів, перекладу фахових текстів, знаходження помилок у тексті, заповнення пропусків у тексті та ін. Незважаючи на те, що комп'ютер сам контролює правильність виконання завдання, помилки можуть бути винесені викладачем для обговорення на занятті.

Як правило, студенти більш позитивно сприймають оцінку знань, дану комп'ютером. Очевидно, тут спрацьовує відсутність суб'єктивного фактора. Роль викладача на занятті з використанням комп'ютерних програм варіюється залежно від мети заняття і матеріалу, який повинен бути опрацьований. Певні типи завдань, такі, як вправи на розвиток діалогічного мовлення, вироблення техніки читання, потребують присутності викладача.

На заняттях із студентами технічних спеціальностей можна використати випезгаданий курс Ігнатової Т.Н. "English for Communication". Він складається з 10 комплексних тематичних блоків, об'єднаних однією тематикою, і передбачає засвоєння розмовної, краєзнавчої та частково професійної лексики на основі діалогів і текстів. Кожний урок складається з розділів Practice, Talks, Grammar, Stories and Verses, Do it Yourself і Music.

В одній з навчальних груп було проведено цикли занять з використанням цієї програми. Аналізуючи результати перевірки знань, виявили, що рівень запам'ятовування лексичного матеріалу був на 20—25% вищий порівняно з групами, де заняття проводилися за звичайною методикою. Це свідчить про високу ефективність комп'ютеризованих засобів навчання та необхідність їх хоча б часткового використання в навчальному процесі.

Для самостійної роботи студентів можна запропонувати курс "Американський розмовник. 25 кадр". В основі цієї програми лежить явище гіпермнезії. При використанні даного методу навчальний матеріал подається з великою швидкістю в субсенсорному діапазоні сприйняття і процес навчання відбувається на рівні підсвідомості. Експериментальні дослідження показали його високу ефективність, оскільки у даному випадку можна задіяти приховані резерви людської пам'яті. Лексичний запас навчальної програми складається з 4290 слів і є достатнім для оволодіння розмовною англійською мовою. Крім того, ця програма передбачає вивчення певного обсягу граматики. Іноземні фрази та речення засвоюються в діапазоні свідомого сприйняття на рівні зорового (з тексту) і звукового (на слух) впізнавання, а також відтворення (вимови). Одночасно рівень володіння лексикою підвищується до

активного за рахунок повторної роботи з цією ж лексикою, але вже у складі фраз і виразів. Граматика може вивчатися перед засвоєнням розмовної мови паралельно із засвоєнням або після нього шляхом перегляду та аналізу відповідного файла.

Аналогічні програми є з німецької і французької мов.

Вивчення фахової термінології в іноземних мовах можна активізувати, застосовуючи рекламні матеріали на CD-ROM про продукцію фірм-виробників поліграфічної техніки.

Деякі енциклопедії та словники вже маємо на компакт-дисках, що дає можливість швидко знайти потрібну інформацію.

Можливо, швидке впровадження нових технологій у навчальний процес випереджає здатність викладачів іноземних мов докладно їх оцінити. Проте навіть той незначний досвід застосування комп'ютерних програм для вивчення іноземних мов свідчить про його доцільність, і тому було б безвідповідально з нашого боку зігнорувати цей метод. У будь-якому випадку ми повинні створити відповідні умови для його широкого впровадження.

1. Бруслова И.Ю. Использование ЭВМ для развития коммуникативных качеств студентов // Сборник научно-методических статей. М., 1991. Вып.24.
2. Горелов Н.Н. Разговор с компьютером. Психолингвистический аспект проблемы // Научные труды МГЛУ. М.1989. Вып.327.
3. Тюков А.А. Белугина М.А. Учебное сотрудничество студентов в условиях взаимодействия с ЭВМ // Научные труды МГЛУ. М.1989. Вып.327.
4. Ahmad K., Corbett G. Computers, Language Learning and Language Teaching. 1985.
5. Bedford A. Methodology for CALL Beyond L.T.Paradigms, in Brierly and Kemble. 1991.
6. Briely and Kemble eds. Computer as a Tool in Language Teaching . New York. 1991.